

Motion till riksdagen 2024/25:1338

av Anna-Lena Hedberg m.fl. (SD)

Matchfixning och straffskärpningar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att höja straffsatserna för mutbrott och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör prioritera ett nordiskt samarbete i förebyggande syfte för att motverka matchfixning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter eller organisationer bör bistå Riksidrottsförbundet i att utbilda idrottsföreningar samt idrottsledare om matchfixning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett wada för matchfixning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spelstopp och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste åren har uppgifter kring att matchfixning förekommer i Sverige i idrotts-sammanhang avlöst varandra. En hel del har gjorts och Riksidrottsförbundet har satsat stora resurser på att upplysa om problemet samt tagit krafttag kring den problematik som finns.

Riksidrottsmötet fattade i maj 2015 beslut om ett särskilt reglemente där maxstraffet är upp till tio års avstängning från all organiserad idrottsverksamhet för en person som medverkat i vadhållning eller manipulation. En förening ska kunna dömas till böter på upp till 500 000 kronor. I Tidöavtalet har vi varit pådrivande i frågan om sekretessen mellan myndigheter. En ny huvudregel i sekretesslagstiftningen: All relevant information ska delas med brottsbekämpande myndigheter för att bekämpa brott. Denna lagändring kommer att underlätta för de brottsbekämpande myndigheterna i arbetet mot matchfixning. Det behövs ett helhetsgrepp kring matchfixning. Det är inte bara idrotten som bär ett ansvar, utan samhällets insatser för att motverka organiserad brottslighet och

dess drivkraft, penningtvätt, är avgörande. Denna övergripande helhetssyn saknar regeringens utredning, och därför bör en större utredning komplettera den nuvarande utredningen, en utredning som utreder helheten kring matchfixning.

Regeringens proposition 2022/33:33 är ett första steg på vägen för att ta ett helhetsgrepp mot problemet med matchfixning. Vi sverigedemokrater står bakom de förslag i propositionen som berör matchfixning, även om vi gärna hade gått längre och sett ett spelstopp på matcher där misstanke om matchfixning finns. Även om vi ser positivt på regeringens nya lagar för att stoppa matchfixning kommer vi att bevaka frågan noggrant och är öppna för dialog med regeringen för att ta fram nya verktyg för att stoppa matchfixning.

Under det senaste året har vi i samverkan med regeringen vidtagit flera åtgärder för att stärka regleringen kring spel och matchfixning i Sverige. En av dessa åtgärder är att Spelinspektionen har tilldelats ytterligare verktyg för att bekämpa olicensierad spelverksamhet. Dessutom kommer Spelinspektionens anslag för 2024 att ökas med 10,8 miljoner kronor för att förstärka övervakningen av spelmarknaden och intensifiera arbetet mot olaglig spelverksamhet och matchfixning.

I promemoria Fi2024/00220 En rätt för licenshavare att behandla uppgifter om lagöverträdelse har regeringen ytterligare förslag för att motverka matchfixning. Förslagets innebörd är att behandling av personuppgifter ska tillåtas om det är nödvändigt för att granska spel om pengar med syftet att upptäcka fusk, bedrägeri och annan kriminell verksamhet. Det innefattar även att kontrollera och rapportera avvikande spelmönster samt misstankar om manipulering av resultat inom sport för vadslagning, samt att kontrollera och rapportera om en spelare har deltagit i vadslagning i strid med idrottens regelverk om matchfixning. Även detta är en åtgärd som vi ser positivt på och vi inväntar att regeringen ska inkomma med propositionen till riksdagen.

Straffskärpning

Matchfixning förekommer i många sporter och framförallt i fotbollens lägre divisioner. Problemet har även spridit sig till andra sporter, som tennis och basket. Eftersom man utsätter ett helt lag för en kriminell handling anser vi inte att dagens straffskala är tillräcklig. Att delta i matchfixning som elitidrottare är allvarligt. Denne individ förstör inte bara för sitt lag utan sätter även sportens och ligans integritet på spel.

Matchfixning är oftast kopplad till grov organiserad brottslighet, nationellt som internationellt, och är en metod som kriminella använder för att tvätta pengar. På grund av att mutbrott har ett så lågt straffvärde saknar polisen möjlighet och befogenheter att använda sig av telefonavlyssning, en metod som använts för att få fram avgörande bevis i flera stora internationella härvor. Därför föreslår vi att regeringen bör se över möjligheten att höja straffvärdet på mutbrott. Regeringen bör ta tag i frågan om matchfixning och att råda bot på problematiken innan den blir en alltför stor del av de kriminella nätverkens verksamhet.

Nordiskt samarbete

Under sommaren 2018 höll de nordiska riksidsrottsförbunden ett gemensamt möte på Färöarna där bland annat frågan om matchfixning togs upp och där det beslutades om att man ska tillsätta en grupp som ska arbeta med att inrätta en nordisk antimatchfixningsorganisation. Samtliga nordiska förbund kom överens om att till nästa år komma fram till en gemensam handlingsplan om hur man motverkar matchfixning. En grupp ska återkomma med förslag på beslut om hur den ska kunna implementeras i samtliga nordiska länder. Projektets långsiktiga mål är att denna organisation till slut ska vara av internationell karaktär.

Det är bra om man på ett nordiskt plan kan samarbeta för att dels belysa och informera om problematiken med matchfixning, dels försöka förebygga och ändra beteende för att sporten aldrig ska hamna i kriminellas händer.

Då kanaliseringen inte räcker till är det viktigt för idrottens framtid att den är fri från kriminalitet och att de som idrottar känner glädje och inspiration och inte hot vid utövandet. Därför är det bra att Riksidsrottsförbundet tar frågan på allvar och går i fronten för att bekämpa matchfixning. Med anledning av ovanstående bör svenska staten tydligare och mer aktivt delta i och stötta det nordiska samarbetet på området.

Europakonventionen om matchfixning

The Macolin Convention, även känd som Convention on the Manipulation of Sports Competitions, är en internationell konvention som antogs av Europarådet 2014. Syftet med konventionen är att bekämpa manipulation av sporttävlingar, inklusive matchfixning, och att främja samarbete mellan länder för att uppnå detta mål. Konventionen innehåller ett antal åtgärder som länderna kan anta för att förhindra manipulation av sporttävlingar. Till exempel kräver konventionen att länderna ska stärka sin lagstiftning för att göra det olagligt att manipulera sporttävlingar. Detta kan innebära att införa straffrättsliga påföljder för de som är inblandade i manipulationen, samt administrativa sanktioner för de som inte rapporterar misstänkt manipulation. Konventionen uppmanar också länderna att samarbeta för att förhindra manipulation av sporttävlingar. Detta kan inkludera att utbyta information om misstänkta fall av manipulation och att samarbeta med sportorganisationer och andra myndigheter för att förhindra manipulation. En annan väsentlig del av konventionen är skyddet som erbjuds till visseblåsare.

Konventionen kräver att länderna ska anta åtgärder för att skydda personer som rapporterar misstänkta fall av manipulation, inklusive visseblåsare inom sporten. Detta kan innebära att införa straffrättsliga påföljder för dem som trakasserar eller hotar visseblåsare. Slutligen innehåller konventionen bestämmelser om övervakning och genomförande. Konventionen kräver att länderna ska utse en nationell myndighet som ansvarar för att genomföra konventionen och rapportera om dess framsteg. Det kräver också att länderna ska samarbeta med Europarådets grupp mot korruption (Greco) för att utvärdera hur väl konventionen genomförs. Det är tydligt från idrottens håll att man önskar att regeringen skriver under Macolinkonventionen för att fortsätta bekämpa och göra ytterligare framsteg i arbetet mot matchfixning som genererar internationellt och nationellt resultat. Framförallt eftersom en stor del av matchfixningen sker genom internationella nätverk. Nyligen meddelade regeringen att man avser att ansluta Sverige till Macolinkonventionen. Detta är ett välkommet besked då detta är en fråga vi

sverigedemokrater har lyft under flera års tid. Vi hoppas att anslutningen till konventionen kommer ske skyndsamt.

Utbilda idrottsföreningar och idrottsledare om matchfixning

Eftersom matchfixningen breder ut sig i allt fler och lägre divisioner bör en större utbildningsinsats genomföras mot idrottsföreningar och idrottsledare för att motverka matchfixning. I dagsläget finns det ett flertal aktörer som besitter stor kunskap om matchfixning och denna kunskap behöver nå ut till de föreningsaktiva. Förtroendet för idrotten är högt och mutbrott är en ovanlig brottstyp i en svensk kontext. Men med tanke på att kriminella nätverk ser idrottsrörelsen som ett verktyg för penningtvätt behöver det offentliga agera skyndsamt. Vi anser därför att berörda myndigheter eller organisationer bör bistå Riksidrottsförbundet med att utbilda idrottsföreningar samt idrottsledare om matchfixning.

Wada för matchfixning

När dopningen inom idrotten blev allt mer utbredd och mer frekvent förekommande, bildades World Anti Doping Agency. Wada är en internationell organisation som aktivt arbetar för att idrotten ska vara fri från dopning genom att bland annat genomföra antidopningstester på aktiva idrottare.

Eftersom matchfixning inte har några landsgränser vore det rimligt om lämplig aktör tar initiativet till att driva frågan om att instifta ett liknande organ som Wada, fast för matchfixning. Därför bör en utredning tillsättas i syfte att införa ett sådant förslag samt vilken aktör som är bäst lämpad att driva frågan.

Enhet inom Polismyndigheten mot matchfixning

Arbetet mot matchfixning fick ett abrupt slut när Polismyndigheten valde att lägga ner enheten som arbetade mot matchfixning. Den personliga kontakt som hade utvecklats mellan idrotten och Polismyndigheten är nu ett minne blott. Detta är beklagligt eftersom det har lett till att arbetet med att bekämpa matchfixning har gått bakåt, vilket är en oroande utveckling. Vi har nu mycket kunskap om matchfixning. Spelbolag, idrottsorganisationer och polisen har tillsammans samlat in information om matchfixning och vi vet nu att det är organiserad brottslighet som oftast ligger bakom matchfixning i Sverige. Vi vet också att den asiatiska spelmarknaden är en stor faktor i problematiken kring den svenska matchfixningen. Mot bakgrund av detta bör enheten som arbetade mot matchfixning återinföras inom Polismyndigheten.

Spelstopp på matcher

I regeringens proposition 2022/23:33 gjordes bedömningen att Spelinspektionen inte ska få möjligheten att stoppa spel på matcher där misstanke om matchfixning finns. Enligt regeringen skulle en möjlighet för Spelinspektionen att meddela förbud att tillhandahålla spel på ett visst spelobjekt vara förenat med liknande problem som den möjlighet att använda sig av beslut om villkorsändringar som finns redan i dag. Ett beslut om förbud att tillhandahålla spel på ett visst spelobjekt som riktas till alla nuvarande och eventuellt tillkommande licenshavare skulle utgöra ett normbeslut – ett beslut om föreskrifter enligt 8 kap. regeringsformen. Normbeslut karaktäriseras av att de i princip är bindande för myndigheter och enskilda och av att de inte avser bara ett konkret fall utan har generell tillämpbarhet. Även om regeringens övervägande är förståeligt finns det skäl att utreda frågan ytterligare.

Frågan om matchfixning är komplex. Exempelvis kan spelare känna sig tvungna att delta på grund av hot eller våld från kriminella aktörer som ofta är inblandade i matchfixning. För att bekämpa denna typ av brottslighet behövs inte bara utbildning och polisiära resurser utan också praktiska verktyg för att förhindra att kriminella tjänar eller tvättar pengar genom spel. Ett sätt att försvåra för kriminella att använda sporten och vadslagning som ett verktyg för sin kriminalitet är att införa spelstopp på matcher där det finns misstankar om matchfixning.

Genom att stoppa spel på dessa matcher kan det bli svårare för kriminella att göra vinster, och spelare eller andra som känner misstankar kan vara mer benägna att rapportera dem, eftersom de vet att åtgärder kan vidtas för att stoppa spelandet på den aktuella matchen. Därför bör regeringen utreda möjligheten att införa spelstopp på matcher där det finns misstankar om matchfixning och att se över vem som ska ha befogenhet att utlysa spelstoppet, exempelvis Spelinspektionen eller annan myndighet.

Anna-Lena Hedberg (SD)

Alexander Christiansson (SD)

Runar Filper (SD)

Jonas Andersson (SD)